

دشتیار

شرکت کشاورزی

تولید و تأمین عمده بذر و نهال اصلاح شده

Email : iran_dashtyar@yahoo.com

بابا آدم

Arctium lappa

از خانواده: *Compositae*

نشریه تحقیقی ترویجی شماره ۱۵

اصفهان، خیابان هشت بهشت شرقی، جنب مجتمع تجاری بهشت پلاک ۸۸۲

گیاه شناسی:

بابا آدم گیاهی است علفی و دوساله که ارتفاع آن به ۱/۵ متر هم می رسد ساقه شبیه پوست مار و پوشیده از کرکهای خشن و زبر است، برگهای آن بسیار بزرگ و پهن به حالت افتاده بر روی ساقه قرار دارد، رنگ برگها در قسمت چسبیده به ساقه، سبز کم رنگ و هر چه به طرف انتهای برگ نزدیکتر می شویم تیره تر می شود. دارای ریشه دراز به قطر انگشت، دوکی شکل و به رنگ قهوه ای و حاوی مقدار زیادی کربنات پتاسیم و نترات پتاسیم می باشد. پوست ریشه قهوه ای، مغز آن سفید و طعم آن کمی شیرین ولی بوی تهوع آوری دارد. گل خاردار و به رنگ بنفش و صورتی دیده می شود میوه پس از رسیدن بصورت فندقه ای با ۳-۴ سطح و به رنگ زرد حنایی ظاهر می شود. در انتهای میوه تارهای زردرنگی وجود دارد که در موقع عبور گوسفندان و جانوران به پشم آنها می چسبد و موجب پخش تخم گیاه به مناطق دیگر می شود، وزن هزار دانه ۱/۶۴ گرم و یک گرم دارای ۱۱۰-۱۰۰ دانه است.

قسمت مورد استفاده:

ریشه، برگ، بذر

ترکیبات شیمیایی:

ریشه آن حاوی اینولین، روغن فرار، تانن، رزین، قند، آهن، کلسیم و ویتامین C است و طعم تلخ آن بخاطر اسید لینولئیک و اسید اولئیک است. برگهای بابا آدم دارای اکسیدازهای فعال و دانه اش علاوه بر گلوکوزید لاپین دارای ۱۸٪ روغن زرد رنگ خشک شونده است که حاوی ۵۰٪ اسید لینولئیک و ۱۰٪ اسید اولئیک می باشد.

محیط شناسی و بررسی رویشگاه:

به حالت وحشی در دشتهای و نواحی معتدل و مرطوب و سایه دار در اروپا و آسیا می روید. در برخی نقاط ایران به حالت وحشی دیده می شود. موطن اصلی آن در سراسر جنوب و مرکز اروپا و آسیا و ژاپن است و از این مناطق به آمریکای شمالی و جنوبی انتقال داده شده، در ایران در مناطق کوهستانی، در ارتفاعات کم در گیلان، مازندران، گرگان، آذر بایجان، خراسان و برخی نواحی جنوبی می روید ولی بهره برداری از آن در ایران معمول نیست.

زراعت:

از طریق دانه تکثیر می یابد به عمق ۴۰-۵۰ سانتی متر خاک را بر می گردانند و کود کافی به زمین می دهند. بذر ها را در خطوطی به فاصله ۶۰ سانتی متر از همدیگر در شهریور به نحوی می کارند که هر ۳-۴ عدد از آنها در فاصله ۲۰ سانتی متری از یکدیگر قرار گیرند. پس از کاشت زمین را به خوبی غلطک می زنند تا بذر در خاک ثابت شود و به درون خاک نفوذ یابد.

نوع خاک:

خاک باید رسی آهکی و حاصلخیز باشد. البته در هر زمینی مشروط به آنکه کمی سفت و دارای کود کافی باشد رشد می کند.

نیاز آبی:

آبیاری باید پیوسته و مرتب انجام شود تا پایه های جوان به خوبی رشد کنند.

مبارزه با علف های هرز:

مبارزه با علف هرز باید زمانی صورت گیرد که گیاه جوان است.

زمان برداشت محصول (ریشه و برگ):

برداشت ریشه از آغاز پاییز تا زمستان می باشد. برداشت برگها از اوایل اردیبهشت تا اواخر خرداد ماه است. معمولاً هنگامی که گیاه ۱۸ ماهه است برداشت برگ صورت می گیرد. قبل از ظاهر شدن اندامهای زایشی در گیاه ریشه ها را باید خارج کرد در غیر اینصورت ریشه ها سفت می شود. ریشه ها را با استفاده از چنگالهای فلزی قوی که بتواند در عمق زیاد فرو روند و در نهایت دقت خارج می کنند. بعد از خارج کردن ریشه آن را شسته و به قطعات کوچک تقسیم می کنند. استفاده از برگها هنگامی که ریشه را از خاک خارج می کنند صورت می گیرد.

دامنه انتشار:

گرگان، گیلان، آذربایجان، تبریز همدان، خراسان، تهران، کرج

خواص و کاربرد:

از نظر دارویی:

تصفیه کننده خون، رفع جوش صورت، مدر، معرق، برطرف کننده بیماری های پوستی، تقویت کننده بدن، جوشانده ی آن برطرف کننده سرگیجه و رماتیسم، ضد کرم معده و روده، ضد سم در مقابل نیش جانوران و جلوگیری از ریزش مو (۸۰ گرم ریشه آن را در ۱ لیتر آب به مدت ۱۰ دقیقه بجوشانید و به سر بمالید).

منابع:

- ۱- دکتر هادی صمصام شریعت، پرورش و تکثیر گیاهان دارویی، انتشارات مانی، ۱۳۷۴
- ۲- فرانک علیدوستی، لیست و اطلاعات ۳۹۰ گونه دارویی استان اصفهان، مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دارم، ۱۳۷۴
- ۳- سایتهای اینترنتی
- ۴- آرشیو اطلاعات تجربی و کاربردی بخش تولید و فرآوری گیاهان دارویی و صنعتی

شرکت دشتیار

